

Eil

Udvalget i Communal sagen.

Efter Udvalgets Anmodning og med Bistand af flere af dets Medlemmer har jeg udført arbeidet det vedlagte Udkast til en Communallov, i det Væsentlige efter de Grundsætninger, hvorom vi i en Række af Møder foreløbigen ere blevne enige. Dog finder jeg mig opfordret til strax at bemærke, at jeg har saa høie Forestillinger om Lovgivningsværkets ansvarsfulde Alvor og en saa levende Erkjendelse af de ganske særegne Vanskeligheder ved en Sag, der griber saa dybt ind i alle det virkelige Livs Træde og Interesser, som en Communallov, at det aldrig vilde være faldet mig ind paa mit eget Ansvar at vove mig til en saadan Opgave i de fritimer, en stærkt beskæftiget Virksomhed paa Rigsdagen maatte levne mig. Da Udvalget imidlertid i alt Væsentligt har tiltraadt de Resolutioner, jeg i samme har foreslaaet og forfægtet, har jeg ikke kunnet undslaae mig for at gjøre et Forsøg paa at bringe dette System i Lovsform. Kun som saadant vil jeg svare dertil. Et egentligt Lovforslag vilde jeg kun kunne fremlægge efter en ganske anderledes Gjennemarbejdelse, end der under disse Omstændigheder har været mig mulig.

Hvorvel jeg under denne Sagens Stilling ikke finder Anledning til at ledsage mit Udkast med en egentlig Motivering, maa det dog være mig tilladt at forudskikke samme et Par forklarende Bemærkninger.

Et af de mange Punkter, hvori jeg aldeles maa slutte mig til det fortjensfulde Arbejde, hvorover Udvalget er blevet nedsat, er den Overbeviisning, at en Revision af Danmarks Inddelingsvæsen maa gaae forud for en Communalreform. Denne Sag er hos os vel ikke i en saa stor Forvirring, som paa flere andre Steder; men den er dog saa langt fra ordnet med overlegent Overblik og organiserende Kraft, at tværtimod næsten hver Forvaltningsgreen har sit eget System, lempet efter Diebliffets Behov eller Lune, ofte under værdiløse Tilfældigheders Indflydelse, og at man selv indenfor det samme System ide-

lligen møder de meest forstyrrende Uregelmæssigheder. Det er indlysende, at dette ikke blot vanskeliggjør en simpel og klar Forvaltning, men ogsaa lammer Udviklingen af en kraftig Samfundsaaend, der er Betingelsen for et dygtigt Communalliv; thi den kan kun fremkomme, hvor der er en Mangfoldighed af sælles Interesser og sælles Indretninger. Det er ligeledes indlysende, at en, under tilbørligt Hensyn til alle geographiske og historiske udviklede Forhold, consequent gennemført territorial Ordning maa gaae forud for den communale Udvikling; thi, har man først fremkaldt en Personlighedsbevidsthed, udtrykt i repræsentative Indretninger, og et Samfundsliv, udfyldt ved virkelige Fællesinteresser, saa ville saadanne Omdelinger blive saa godt som umulige, som nu kunne see uden at berøre, eller ialtsald uden føleligen at faare, det virkelige Liv.

Da Kjøbstaden og Sognecommunen maa tages som givne, vil der forsaavidt kun være at sørge for, at alle Tvivl kunne løses og alle Uregelmæssigheder rettes paa en lempelig Maade, og at navnlig enhver Deel af Landets Territorium fuldstændigen henføres til en af Landets Communer. Derimod trænger disses Fordeling mellem de overordnede Kredse til den omhyggeligste Overveielse. Jeg erkjender naturligtvis, at de derom handlende Bestemmelser mere ere Instruxer til Love end egentlige Lovbud; men jeg veed, at Politiejurisdictionerne alt paa mange Steder nærme sig det Rette, og at de Berigtigelses, navnlig ved smaa Jurisdictioners Inddragning, som kunne behøves, ikke ville være vanskelige for en Regjering, der har Kraft til at beseire Vanens og de personlige Smaahensyns Modstand, hvorpaa mangfoldige Forarbejder, der nu kunne komme til Nytte, hidtil ere strandede. Naar det overveieende locale Element i den nuværende Amtsinddeling væsentligen henvises til Herredskredsen, vil det ingen Betænkelse finde at forstørre Amtene saaledes, at det provindstille Element i dem kan finde sin Fyldestgjørelse. At i hvert Fald Herredskredsene udeelte skulle henlægges hver til sit Amtstuestrict og sin Amtskreds, er en Selsylge. Forøvrigt tvivler jeg aldeles ikke paa, at den nuværende Ordning af Udskrivningsdistricterne, af